

Monografija

Snježana Popović-Pejičić i saradnici „Savremni stavovi u liječenju dijabetes melitusa tipa 2 „

Polovinom maja 2021 godine u izdanju Medicinskog fakulteta , Univerziteta u Banjoj Luci , iz štampe je izašla monografija „Savremni stavovi u liječenju dijabetes melitusa tipa 2“ urednika i autora prof.dr Snježane Popović-Pejičić i saradnika . Monografije je koncipirana u sedam poglavlja na približno tri stotine stranica sa obimnim pregledom savremene literature (704 reference) , 32 slike , 22 tabele .Namjenjena je specijalistima i specijalizantima endokrinologije, interne medicine, kardiologije, nefrologije, porodične medicine, kao i studentima postdiplomskog i specijalističkih studija. Recenzenti monografije su : prof.dr Ranko Škrbić, dekan Medicinskog fakulteta , Univerziteta u Banjoj Luci ; Prof.dr Duško Vulić , dopisni član ANURS-a i prof.dr Nebojša M.Lalić, redovni član SANU.

Urednik i autor:

Snježana Popović-Pejičić, spec. interne medicine, subspec. endokrinologije
redovni profesor, Katedra za internu medicinu, Medicinski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci

Autori saradnici:

Aleksandra Marković, spec. interne medicine, subspec. endokrinologije
vanredni profesor, Katedra za internu medicinu, Medicinski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci

Milena Brkić, spec. interne medicine, subspec. endokrinologije
docent, Katedra za internu medicinu, Medicinski fakultet,
Univerzitet u Banjoj Luci

Bojana Carić, spec. interne medicine, subspec. endokrinologije
docent, Katedra za internu medicinu, Medicinski fakultet,
Univerzitet u Banjoj Luci

Valentina Soldat-Stanković, spec.interne medicine, subspec. endokrinologije

viši asistent, mr sc. med. Katedra za internu medicinu,
Medicinski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci

Gabrijela Malešević, spec. interne medicine, subspec. endokrinologije
dr sc. med. Katedra za internu medicinu
Medicinski fakultet, Univerzitet u Banjoj Luci

PREDGOVOR MONOGRAFIJE

Dijabetes melitus je hronična nezarazna bolest pandemijskih razmjera. Karakter bolesti zahtijeva doživotnu brigu, usmjerenu ka samom bolesniku a ne bolesti ili organskom sistemu. Važno je uzeti u obzir i progresivnu prirodu bolesti, različitost svake oboljele osobe i ograničenost koju nameću godine starosti, socioekonomski status, psihološki profil i komorbiditet. Stoga je u liječenju dijabetesa neophodna primjena holističkog pristupa. Dijabetes tipa 2 (DMT2) se u 65% slučajeva pojavljuje udružen sa hipertenzijom, a gotovo 50% oboljelih ima i pridruženi poremećaj lipida. Izostanak liječenja samo jedne od spomenutih bolesti direktno utiče na ubrzan razvoj kardiovaskularnih bolesti, koje predstavljaju najčešći uzrok morbiditeta i mortaliteta kod oboljelih od dijabetesa.

Cijeneći navedeno, u monografiji su pored savremenih stavova u liječenju hiperglikemije u DMT2 iznesene i nove terapijske preporuke u liječenju hipertenzije i dislipidemije, kao i preporuke koje se odnose na osnovne principe liječenja dijabetesa, kao što su pravilna ishrana, fizička aktivnost, samokontrola i terapijska edukacija, uz neizostavnu primjenu farmakoterapije.

Farmakološki pristup liječenju hiperglikemije u DMT2 je iznesen prema uzoru na ADA/EASD smjernice iz 2018/2019. godine, pristup liječenju dislipidemije i hipertenzije prema posljednjim preporukama Evropskog udruženja kardiologa iz 2019. godine dok su dijelovi preporuka o fizičkoj aktivnosti i pravilnoj ishrani nastali prema američkim smjernicama.

Na kraju monografije su prikazane i aktuelne smjernice za liječenje dijabetesa melitusa tipa 2 u Republici Srpskoj, Udruženja endokrinologa i dijabetologa Republike Srpske.

Želja nam je da specijalistima endokrinologije, specijalistima interne i porodične medicine, kao i specijalistima različitih struka, koji se bave liječenjem hroničnih komplikacija dijabetesa, ponudimo savremena saznanja u liječenju DMT2 koje će im poslužiti kao pomoć u kliničkoj praksi i podsticaj za poboljšanje liječenja pacijenata sa DMT2.

Posebno mi je zadovoljstvo preporučiti monografiju “Savremeni stavovi u liječenju dijabetesa melitusa tipa 2“ svim zdravstvenim profesionalcima, kao aktuelan i dobar vodič u svakodnevnom radu sa oboljelima od DMT2.

Urednik i autor

Prof. dr Snježana Popović-Pejičić

IZVODI IZ RECENZIJA

Prof.dr Ranko Škrbić , dekan Medicinskog fakulteta Univerzitet u Banja Luci

Monografija „Savremni stavovi u liječenju dijabetes melitusa tipa 2 „, autora i urednika, prof.dr Snježane Popović-Pejičić i saradnika, predstavlja monografiju koja daje sveobuhvatan pregled trenutnog stanja u oblasti savremenog liječenju dijabetes melitusa tipa 2. Od značaja je da izlazi iz štampe u trenutku kada je Republici Srpskoj gotovo 90 hiljada oboljelih od dijabetes melitusa i ovaj broj se neprestano povećava.

Monografije je koncipirana u sedam poglavlja na približno tri stotine stranica sa obimnim pregledom vrlo recentnih članaka iz ovog područja. Napisana je pregledno, jasnim stilom sa brojnim ilustracijama, što olakšava čitaocu razumijevanje teksta.

U monografiji su pored savremenih stavova u liječenju hiperglikemije u dijabetesu tipa 2 iznesene i nove terapijske preporuke za liječenje hipertenzije i dislipidemije, kao i preporuke za liječenje dijabetesa i komorbiditeta, što čitaocu omogućuje sticanje znanja iz najaktuelnijih, provjerenih i naučno dokazanih izvora.

Kroz dobro koncipirana poglavlja obrađeni su svi aspekti liječenja dijabetesa tipa 2 uz primjenu stručno i naučno dokazanih i prihvaćenih činjenica u skladu sa savremenim preporukama medicine zasnovane na dokazima.

U monografiji su na stručan, ali razumljiv način pojašnjeni svi relevantni pojmovi, stavovi i principi koji se odnose na uzroke, tok i savremeno liječenje pacijenata sa dijabetes melitosisom tipa 2. Osim toga, prikazani su i rezultati relevantnih internacionalnih kliničkih studija i istraživanja u praćenju i liječenju dijabetesa tipa 2, njegovih komplikacija i komorbiditeta.

Posebna specifičnost u izradi ove monografije se ogleda u prikazu aktuelnih „ Smjernica za liječenje dijabetes melitusa tipa 2 u Republici Srpskoj“, koje predstavljaju dio kontinuiranog procesa ažuriranja smjernica kliničke prakse za liječenje osoba sa dijabetesom u Republici Srpskoj.

U Smjernicama su prikazani jednostavni i pregledni terapijski algoritmi, uzimajući u obzir najnovija saznanja o djelotvornosti i sigurnosti primjene novih antihiperglikemijskih agensa, te njihove dostupnosti u Republici Srpskoj. Smjernice su racionalne i lako provedive u praksi i značajno će olakšati svakodnevni klinički rad te poboljšati liječenje pacijenata sa dijabetesom tipa 2 u Republici Srpskoj.

Ova vrijedna knjiga će biti od dragocjene koristi ne samo specijalistima i subspecijalistima koji se usko profesionalno bave problemom dijabetesa, već i ljekarima praktičarima koji se sa ovom problematikom susreću na primarnom nivou zdravstvene zaštite.

Prof.dr Duško Vulić , dopisni član ANURS-a

Monografija je napisana jasnim stilom i uz korišćenje savremene medicinske literature i terminologije. Predstavlja značajno stručno dijelo od velike koristi za adekvatno liječenje velikog broja bolesnika sa dijabetes melitusom tipa 2. Autor ove knjige spada u istaknutog sljedbenika struke i nauke, koja je poznata široj stručnoj javnosti. Pokretač je i dugogodišnji Načelnik Klinike za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma, UKC Republike Srpske i Nacionalni koordinator za dijabetes mellitus Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske. Knjiga dolazi u pravo vrijeme i može korisno poslužiti svima koji se bave ili će se baviti problemima vezanim za dijabetes mellitus tipa 2 i daće veliki doprinos rješavanju značajnog zdravstvenog problema stanovnika Republike Srpske. Ova monografija, svojim pristupom i posebno sadržajem, pridružuje se knjigama koji problem sagledavaju na sveobuhvatan način i zaslužuje visoku ocjenu i sve pohvale. Preporučujem ovu vrijednu knjigu u raznim oblicima postdiplomskog usavršavanja, specijalizacija i subspecijalizacija iz endokrinologije, interne medicine, porodične medicine i drugih srodnih disciplina, na Medicinskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci.

Prof. dr Nebojša M.Lalić , redovni član SANU

Savremeni pristup i novina u izradi ove monografije se ogleda u izdvajanju posebnog poglavlja sa prikazom „Smernica za lečenje dijabetes melitusa tipa 2 u Republici Srpskoj“ Udruženja endokrinologa i dijabetologa Republike Srpske. Smernice su napisane sa ciljem da doprinesu primeni savremenih stavova u lečenju ove bolesti, kao i stvaranju takvog sistema zdravstvene zaštite u kome će pacijenti biti lečeni na „jednak i za sada najbolje dokazani način, a putem standardizacije terapijskih procedura“ i namenjene su prvenstveno specijalistima endokrinologije, internistima i lekarima na primarnom nivou zdravstvene zaštite. Takođe, izrada ovih Smernica predstavlja deo kontinuiranog procesa ažuriranja vodiča kliničke prakse za lečenje osoba sa dijabetesom tipa 2 u Republici Srpskoj.

U celini, monografija je ostvarila svoj cilj da bude referentna publikacija sa najsavremenijim preporukama i stavovima u lečenju dijabetesa tipa 2, na koju će se moći oslanjati specijalizanti i specijalisti endokrinologije i interne medicine, kao i lekari na primarnom nivou zdravstvene zaštite, suočeni sa komplikovanim zahtevima savremenog tretmana šećerne bolesti.

Monografija „Savremni stavovi u liječenju dijabetes melitusa tipa 2 „, autora prof.dr Snježane Popović-Pejičić i saradnika, je izuzetno vredna publikaciju i predstavlja značajan doprinos medicinskoj literaturi, kao i kliničkoj praksi, te zaslužuje visoku ocenu i sve pohvale.